

Boeren zwaluwen weer vooruit in 2015?

Een erg droog voorjaar en dito zomer: recept voor een welkome adempauze voor onze zwaluwen, waarvan we te vaak het gevoel krijgen dat die slechts op één hand te tellen zijn. De cijfers van de zomercontroles die we nu al binnenkregen op het grondgebied Roeselare lijken onze vermoedens van het broedsucces te bevestigen. Dit geldt zowel voor huis- als boerenzwaluwen.

Huiszwaluwen

We overlopen eerst even, weliswaar vluchtig, hun aanwezigheid in de verschillende deelgemeenten van ons werkgebied. In minstens 4 van de 5 gemeenten komen nog kleine kolonies van huiszwaluwen voor. Enkel over Ledegem zijn ons geen broedgevallen bekend.

Op het grondgebied van Staden huist een kleine kolonie in het gehucht de Vijfwegen. Hoewel al jarenlang aanwezig, kennen we geen preciese aantallen noch evolutie. Dit voorjaar waren ze er rond 20 april zeker al aanwezig.

Ook in Gits is een verspreide kolonie aan de rand van de dorpskern, met minstens 10 nesten. Voor zover bekend zijn hier nog geen kunstnestjes geplaatst.

In Moorslede-Dadizele een dubbelslag. Bij een jonge wijk aan de oostkant van de gemeente wonen er naar schatting een tiental koppels. In de hoogzomer konden we er regelmatig minstens 30 huiszwaluwen zien rondvliegen en op daken en draden bijeenhokken. Zeker op te volgen in 2016.

Dadizele dan: toevallig zagen we er een twintigtal, heftig alarmerend voor een opvliegende sperwer die ze in een gesloten peloton aanvielen. Wanneer de rust was weergekeerd leidden ze ons naar een schoolgevel waar ze 4 kunstnesten bezet hadden. Het schoolhoofd had geen idee wanneer die geplaatst werden. Van dezelfde school kregen we de vraag om gierzwaluwbakken te komen plaatsen: tijdens het vernieuwen van de dakgoten werd namelijk een nest met jongen verstoord. Een van de bijna vliegvlugge gierzwaluwen werd voorlopig naar een nabije muurholte verhuisd. We maakten van de aanwezige stellingen gebruik om nog extra huiszwaluwnestkommetjes te plaatsen.

Over Roeselare hebben we al jaren meer nauwkeurige gegevens. Eigenaars doen melding van succesvolle broedsels in de stad. Daarop volgt, nu al voor het tiende jaar, nazicht door Natuurpuntvrijwilligers bij de aanvragers, waarna de stad een kleine vergoeding betaalt. Dit levert betrouwbaar cijfermateriaal op.

We hadden het in eerdere verslagen al over de wisselwerking tussen de beide nog resterende kolonies aan de westzijde van de stad. Dit jaar lijkt deze pendelbeweging niet anders, met een lichte verschuiving naar de verspreide kolonie in het Biezenhof. Daar telden we 17 bezette nesten, bijna een verdubbeling tegenover vorig jaar. Hiervan broedden 7 koppels in kunstnesten bij de zwaluwman! Pas in 2010 kwam een huiszwaluwstel er voor het eerst tot broeden, in 2013 werden er dat 4. Het lijkt een suc-

cesstory. Kunstnesten zijn ondertussen duidelijk aanvaard en het lijkt erop dat ze het broedsucces een ruggeleuning geven als weinig 'bouw materiaal' beschikbaar is of te ver weg ligt. Dit kan verklaren waarom de kolonies bij stadsuitbreiding telkens naar de stadsrand verhuisden, waar vroeger in grotere steden (o.a. Gent) kolonies middenin de stad voorkwamen.

In het O.C Sint-Idesbald liep het aantal 10% terug tot nog 45 nesten. Maar beide kolonies samen kloppen af op 62 broedsels, iets meer dan vorig jaar en het hoogste cijfer sinds 2007. Die kleine aantalschommelingen vormen zeker geen redenen tot ongerustheid: we kunnen gerust spreken van een vrij stabiele populatie. Onze ambitie? We hopen stilaan op meer terreinwinst: naar het voorbeeld van zwaluwman een verdere uitbreiding naar aangrenzende delen van de stad waar kunstnesten op een geschikte en veilige locatie een extra aantrekkingskracht kunnen uitoefenen.

Tot slot geeft een snelle optelsom voor de ganse regio Mandelstreek iets in de buurt van 100 koppeltjes. Dat willen we zeker volgend jaar voor de 'buitengemeenten' meer nauwgezet opvolgen. Wie zich aangesproken voelt ons te helpen inventariseren, laat ons niet gerust!

Boerenzwaluwen

Het is steeds dankbaar de boer op te gaan om die controles te doen. Niet enkel om de zwaluwen die zich nauwelijks storen aan onze aanwezigheid, maar ook omwille van het klapke dat je met de landbouwers kan doen. Zo vernamen we dat de eerste boertjes dit jaar al op 30 maart hun hoeve kwamen opzoeken. Of hoe het er vroeger aan toe ging, met die andere 'zwolms, of plakker-tjes (=huiszwaluwen) die aan de buitenmuur van de schuur hun nestjes bouwden. Maar het gros van de boerenzwaluwen zoeken het binnenshuis, in de stallen, waarmee ze hun naam alle eer aan doen. Maar met het uitdoven/verdwijnen van de traditionele kleinere familiebedrijven komt ook hun lot in onzekere handen. Niettemin telde ik op mijn ronde meer zwaluwkoppels dan vorig jaar. Half augustus waren op meerdere plaatsen net uitgevlogen jongen in de stallen of nog nestjes met tot 5 bedelende jongen. Maar het is voorlopig wachten tot we alle resultaten binnen hebben om echte conclusies te trekken. Overigens blijft het totaalbeeld van verspreiding van boerenzwaluwen zeer afhankelijk van het aantal aanvragen die binnenkwamen: je loopt immers niet ongevraagd zomaar een erf op, speurend naar zwaluwnesten. Daarom zullen cijfers voor deze soort zeker een onderschatting zijn. Misschien geen droom meer om in deze nazomer te kunnen uitkijken naar doorhangende telefoondraden waar boertjes en andere zwaluwen hun grote trek ijerig lijken te bespreken? Een degelijke bescherming en opvolging in hun nestelgebieden kan dit zo spraakmakende beeld zeker helpen aanzwengelen.

Piet

